Nog steeds het oude (valse!) liedje

In het nummer van 3 Mei j.l. besprak ik een aantal artikelen uit de „synodale" pers, waarin een wonderlijke — helaas ál te bekende — tegenstrijdigheid in, laat ik maar zeggen: „interpretatie" van de beruchte leeruitspraken der gebonden kerken voor ieder te constateren viel.

In dat artikel plaatste ik ook een „verklaring" van de synodale kerkeraad van Zwolle tegenover een artikel van de eveneens „synodale" dominee De Vries van Kampen.

Deze reageert op dat artikel in de Kerkbode van de classis Zwolle der gebonden kerken van 16 Mei.

Hij doet dat op een zeer hautaine wijze. We zullen daar maar niets van zeggen. Zoiets is immers een onzakelijke en onchristelijke onhebbelijkheid, die alleen biografische betekenis heeft.

Toch is er iets in dat artikel, dat wel even gememoreerd mag worden.

Men kent de situatie.

De synodale kerkeraad ging uit om in troebel water te vissen. Hij wist — het is reeds zo vaak en zo nadrukkelijk gezegd, dat zelfs een kind het zo langzamerhand verstaat — dat het hoofdbezwaar van de vrijgemaakten tegen het jongste synodale leerbrouwsel dit is, dat daarin geleerd wordt, dat de doop, indien die een waarachtige doop is, óók aanwezige inwendige genade verzegelt. Ik citeerde de duidelijke verklaring in deze van Dr Hoek.

Dit wetend, wilde de zwolse kerkeraad nu de vrijgemaakten in dezen „gerust stellen". En daartoe sprak hij uit, dat, naar hij vernam nog steeds de gedachte leeft, „dat men in onze kerken „bovenschriftuurlijk" gebonden zou zijn aan de opvatting, dat de doop verzegelt inwendige aanwezige genade (z.g. veronderstelde wedergeboorte). In verband daarmede verklaart hij, in een officiële uitspraak, „dat er van een binding in bovenbedoelden zin in onze kerken geen sprake is".

Wanneer men dit stuk zonder vooringenomenheid, zonder argwaan leest, is het duidelijk.

Het zegt dan, dat er een opvatting is, dat DE doop inwendige aanwezige genade verzegelt. Natuurlijk wordt daarmee n i e t bedoelt, dat de doop dat altijd en in ieder geval doet. Zo iets leerde nooit iemand. Ook niet de synodaalste aller synodalen. Zo'n zotte mening behoeft dus niet afgewezen. Maar wel is er de mening — en die is naar het oordeel van ter zake kundigen wel „synodaal" — dat de doop i n d i e n z e w a a r l i j k d o o p is, d.w.z. indien ze een doop is van w e d e r g e b o r e n e n, van g e l o v i g e n, inderdaad ook aanwezige inwendige genade verzegelt. Over die stelling nu ging en gaat het. Dat is hèt punt van geschil. Want deze laatste — in wezen roomse theorie — verwerpen de vrijgemaakten met alle kracht.

Bij deze stand van zaken publiceert nu de kerkeraad van Zwolle zijn verklaring.

Die zal toch zeker wel weten waar de schoen wringt? Die zal toch niet zijn als een die in de lucht schiet? Welnu, in deze situatie schrijft de kerkeraad de zin, dat de opvatting, dat d e doop aanwezige, inwendige genade verzegelt (z.g. veronderstelde wedergeboorte) geen kerkleer is!

Wat moet nu ieder welwillend, onbevangen lezer van dit zinnetje denken?

Natuurlijk dit: in die synodale kerken leert men dat de doop n o o i t o f t e n i m m e r aanwezige inwendige genade verzegelt. Of, in ieder geval: in de „synodale" kerken is men niet verplicht dat te leren. Het is daar dus zo, dat iemand, die de leer van een, een inwendige genade verzegelend sacrament, sacrament i n i e d e r e d e n k b a r e v o r m, verwerpt, in overeenstemming met de leeruitspraken is!

Zo is er dan ook trouw met het Zwolse kerkeraadsoordeel gewerkt!

Zelfs een hooggeleerde verzekerde mij eens in volkomen oprechtheid, dat iedere gedachte aan sacrament, dat aanwezige inwendige genade zou verzegelen, aan de leeruitspraken vreemd is. En tientallen malen heb ik hetzelfde op allerlei vergaderingen gehoord.

Men zegge nu niet: het gaat toch om die veronderstelde wedergeboorte! Want dat is niet juist. Die theorie van een veronderstelde wedergeboorte, in welke vorm ook, is een c o n s e q u e n t i e van de genoemde doopstheorie, zeker een n o o d z a k e l i j k e consequentie, maar toch ook niet meer dan een consequentie. En daarom gaat het niet over die veronderstelde wedergeboorte-theorie in d e e e r s t e p l a a t s. Het gaat immers niet om consequenties maar om d a t w a a r v a n d e c o n s e q u e n t i e i n d e r d a a d d e c o n s e q u e n t i e is! Dus over de theorie, dat de doop in sommige gevallen, n.l. bij wedergeborenen of gelovigen ook aanwezige inwendige genade verzegelt.

En daarom nog eens: als men de Zwolse verklaring serieus neemt, als men haar neemt als een eerlijk, waar woord, als een woord, dat ten aanzien van de werkelijke situatie inderdaad iets z e g t; als men haar dus naar de eerste regel der uitlegkunde verklaart, n.l. zó, dat men leest wat er staat, dan kán, dan mág men haar niet anders lezen dan zoals boven omschreven werd!

Maar wat BEDOELDE nu de zwolse verklaring?

Daaromtrent licht Ds De Vries ons nu in. En hij kan dat weten, want hij was lid van een commissie die zich met dit Zwolse fabrikaat bezig hield.

Wat bedoelde nu die verklaring?

Men hore; ik citeer letterlijk.

„In de verklaring van de kerkeraad van Zwolle gaat het over de vraag, of bij elke dopeling de inwendige genade aanwezig moet worden verondersteld. Dit wordt door de kerkeraad van Zwolle ontkend"!

Kijk, als je dat leest, dan zeg je bij je zelf: waarom zei Zwolle dat dan niet? En: waarom ter wereld zei hij wèl wat hij zei?

Wat de kerkeraad van Zwolle bedoelde te zeggen was natuurlijk het open trappen van een wagewijd openstaande deur. Het heeft met de w e r k e l i j k e kwestie niets, niets, niets te maken. Die kerkeraad wist toch zeker wel heel goed, dat niet één vrijgemaakte gelooft, dat hij dát geloven moest „synodaal" zijnde of wordende?

Maar wat werkelijk zoden aan de dijk zetten zou, dat wat allen werkelijk helpen zou, dit n.l. dat je in de „synodale" kerken in geen enkel geval behoeft te accepteren, dat de doop a a n w e z i g e i n w e n d i g e g e n a d e v e r z e g e l t — dat zei hij dus niet!

Ik had dat gedacht. Eenvoudig lezende.

Onmogelijk achtte ik dat niet, want ik ken een grote kerk, die officieel heeft uitgesproken — natuurlijk niet gepubliceerd — dat voor haar de leeruitspraken niet bindend zijn!

En zo geldt mutatis mutandis ook van de Zwolse verklaring wat de friese predikanten van de hele vervangingsformule-santekraam uitspraken: „Naar de zijde der bezwaarden richt zij zich met de nodiging haar toch te aanvaarden: de bestreden uitspraken zijn immers vervangen, aan de bezwaren is tegemoet gekomen en er wordt immers niets in geleerd, dat onaanvaardbaar moet worden geacht, terwijl vele uitdrukkingen van bezwaarden in haar verwerkt zijn. Maar zodra op grond van de vervanging der uitspraken over herstel van geschonden recht gesproken wordt, keert zij het andere gezicht naar voren en wijzend op de inleidende formule wordt gezegd: zakelijk is alles gehandhaafd, concrete schuld der vorige synode is niet aanwezig, hetzelfde wordt immers geëist, dat ook vroeger gevraagd werd."

Dat wil zeggen: óók de Zwolse verklaring blijkt een Janus-kop te zijn, een kop (en een lelijke!) met twee aangezichten.

Ik dacht, toen ik het geschrijf van Ds De Vries las, aan een wijs woord van Prof. Dooyeweerd, eenmaal in een publieke vergadering gesproken. Hij zei namelijk: Ook al zou ik het met die vervangingsformule helemaal eens zijn — dan zou ik haar nooit als kerkelijk bindende uitspraak w i l l e n aanvaarden. Want ze is een stukje theologie, een stukje dogmatiek, en daaraan mag men de kerken er dus ook zichzelf nimmer binden!

En daarom: laten we ons niet langer vermoeien met die ongelukkige vervangingsformule! En laten we het steeds weer zeggen: de éérste, de absoluut noodzakelijke voorwaarde voor het zetten van de allereerste stap op de weg naar het herstel van wat in de kerk zo grondig bedorven werd is het radicaal en totaal weg doen van het misbaksel van 1946, dat de schone naam van „vervangingsformule" draagt.

C. V.

Theologische Hogeschooldag 1952

De Theologische Hogeschool-dag zal dit jaar, zo de HERE wil, gehouden worden op Woensdag 24 September. De bidstond zal gehouden worden op de avond aan deze dag voorafgaande.

De namen van de sprekers en de onderwerpen worden t.z.t. bekend gemaakt.

Zij, die deze Schooldag wensen te bezoeken, worden verzocht kaarten aan te vragen bij de pedel der Hogeschool, Broederweg 15.

De aangevraagde kaarten worden medio September toegezonden.

DE COMMISSIE.

Nagiften Orgelfonds

Zeer werd ik verblijd door de volgende giften: uit Canada (Clinton) van A. W.-S. f 2.—; voorts F. J. te R. f 1.—. Hartelijk dank!

P. D.

Bibliotheek

Van br A. J. Bosch, Okeghemstraat 10, Amsterdam, ontving ik f 50.—; dat is 200 kwartjes. Van elke verkochte foto van de overleden hoogleraren zonderde br B. een kwartje af voor de Bibliotheek. Zeer hartelijk dank!

P. D.

Almanak 1953 Fides Quadrat Intellectum

De Administratie van de „Schilder-Holwerda-almanak 1953" maakt bekend, dat de gelegenheid tot intekening hierop met een maand is verlengd. De prijs bedraagt nog steeds f 8.—. Opgaven dus vóór 1 Juli 1952 aan stud. H. J. Sollie, Wilhelminalaan 12, Kampen. De redactie verzocht mij mee te willen delen, dat in deze almanak naast enkele populair-wetenschappelijke studies, een **volledige bibliografie** van de beide hoogleraren zal worden opgenomen, waardoor het werk ongetwijfeld aanzienlijk in waarde zal stijgen.

Namens de Administratie, C. BAKKER, hoofdadm.

HET GEBED.

Gebeden zelfs hebben op den loop der dingen beheerschenden invloed, zoo zegt Johannes. En als de verschillende crizes over de aarde losbreken, dan valt er vuur op de aarde; doch dat vuur is genomen van het altaar, waarop gebeden, de gebeden der heiligen, zoojuist geofferd zijn.

Wij betoogen te veel; wij bidden te weinig. K. S.

---

noemde woordenboek Indonesia Raja heet, wordt door die journalisten vaak geschreven Indonesia Raya.

Is het schrijven van een y, waar eigenlijk j hoort te staan, een vrij ongevaarlijk spelletje, minder onschuldig is het weglaten van de laatste medeklinker uit Dajak en dus te schrijven Daja. Deze laatste verandering geeft aanleiding tot verandering in uitspraak en tot verandering in b e t e k e n i s. Het woord Dajak, goed uitgesproken, moet rijmen op Pontianak en niet op Soerabaja. Het weglaten van de letter k aan het eind is dus niet juist, al kan er voor het feit, dat het wel gedaan wordt, wel een verklaring gegeven worden. De letter of liever de klank k wordt in Maleise of Indonesische woorden vrijwel net uitgesproken als in het Nederlands, behalve wanneer de k aan het einde van een woord staat. In dat laatste geval is er een afwijking in de uitspraak. Als wij een k uitspreken, beginnen wij met het achterste gedeelte van onze tong op te trekken tot tegen het gehemelte zodat de tong onze keel afsluit, en er geen lucht door kan. Onmiddellijk daarna wordt de tong weer in neutrale stand teruggebracht en wij laten uit onze keel enige lucht ontsnappen. Die sluiting van de keel met het achterend van de tong, gevolgd door het laten ontsnappen van enige lucht, veroorzaakt het geluid, dat wij kennen als de k. Wanneer echter een Maleis woord, dat eindigt op een k, bijvoorbeeld Pontianak of Dajak, uitgesproken wordt, dan moet de keel door de tong iets langer worden dichtgehouden en het ontsnappen van de lucht mag niet gehoord worden. Om de op deze wijze uitgesproken k te horen moet men zeer scherp luisteren. Vooral voor vreemdelingen is dat vaak moeilijk, maar Maleiers horen wel degelijk verschil. Het verschil zit hoofdzakelijk in de verandering die de voorafgaande klinker ondergaat. De laatste a in Soerabaja klinkt anders dan de laatste a in Dajak. In sommige Indonesische talen wordt voor die k aan het eind van een woord een afzonderlijk letterteken gebruikt. In het Atjehs bezigt men daarvoor een kleine Arabische kaf. Ook zijn er wel schrijvers, die dat afzonderlijke letterteken in sommige Maleise woorden gebruiken. Maar omdat niet alle drukkerijen over dat tekentje beschikken, wordt het wel eens vervangen door een wat hoger geplaatste komma of ook wel door het teken dat wij als weglatingsteken kennen, dus ' of '. De deskundige Maleise lezer weet dan wel, dit is geen weglatingsteken, maar dit is de weergave van een onvolkomen uitgesproken k. Die onvolkomen k groeit weer uit tot een normale k, zodra het woord een achtervoegsel krijgt. Als bijv. iemand die geen Dajak is, geheel als Dajak leeft en zich zo gedraagt, dan kunnen wij zeggen: Hij is geheel verdajakt of iets dergelijks. In het Maleis wordt dat uitgedrukt door het woord kedajakan. Dat in dat laatste woord een k voorkomt, is een bewijs dat in de stam waarvan het woord afgeleid is, n.l. Dajak, ook een k behoort te staan.

Wie het bovenstaande goed gevolgd heeft, kan begrijpen hoe de schrijfwijze Daja ontstaan is, enerzijds door minder scherp luisteren en anderzijds door een niet begrijpen van de ook wel eens gebruikte schrijfwijze Daja' of Daja'. Dat tekentje rechtsboven bij die laatste a is geen weglatingsteken, maar het is de weergave van een speciale medeklinker, die echter ook door het letterteken k kan worden weergegeven.

Die laatste medeklinker in Dajak of Daja' mag niet worden weggelaten, omdat er ook een Maleis woord daja bestaat, dat wèl rijmt op Soerabaja. En dat woord betekent list en meestal in ongunstige betekenis. Daarvan is een werkwoord afgeleid memperdaja: dat misleiden of bedriegen betekent. En een orang daja is een bedrieger. Terwille van de eer en de goede naam van de bewoners van Borneo's binnenland is het beter om niet te spreken en te schrijven van orang Daja (Maleis) of Daja's, maar van orang Dajak en Dajaks.

Nijkerk. C. C. DE VRIES.